

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiæ & Iuris Canonici Doctoris |||
celeberrimi, ac Ecclesiæ Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

gnam Russiae ciuitatem Nouogardiam: quod nemo ante vel timuit, vel præsumpsit. Sic enim erat in prouerbio: *Quis potest contra Deum & Nouogardiam?* ille nimis potuit, cui Deus permisit: in cuius manu sunt omnia iura regnum. Vrbem ferunt totam ex ligno fabrefactam, igni paratisimam, quo qui configere voluit, facile obtrivit. Sed & hoc in Wandalia dictum, nunc transiit. Rex quoq; Franciae tum Picardiam recepit, quæ in illum diem paruit Karolo duci, vnde ille promptorem suam militiam solebat deducere. Vrbes habet illa præclaras, Abbatissuillam & Ambianum maiores, cum non contemnendis alijs, & si impares sint memoratis. Tentauit idem rex Burgundiam dualem: deg; Arthesia in suam redigenda potestatem, satis annis est: Idq; ut Maximiliani tunc ducis Austriae, nunc Romani regis acta ex debito exequamur, nobis paulo dili- gentius est explicandum.

CAPVT XVII.

Erat Maximiliano, quod diximus, Imperatoris Friderici filio, despontata Maria, vnica Karoli ducis filia, haeres legitima terrarum in occiduo intra Rhenum & Franciam. Ea puella cum per tempora quibus de cede patris fama inhorruit, Gandaui in Flandria esset, tristi accepto de patris morte nuncio, mox missis solemnis nuncijs in Arthesiam ac reliquas prouincias, quarum magis vacillatur am fidem prospexit, iussit accipere sacramenta fidelitatis per singula oppida. Conuocauit solenne terrarum suarum concilium ecclesiastico- rum & secularium, & super agendis deliberabat cum illis. Atrebatenfis, Tornacensis, Morinensis episcopi, pri- matum sui ordinis in concilio habuere: Nobiles de san- guine, Adolphus de Cluis, Philippus de Rauensteen, & multi

multi aliq; rebus quo ad poterant consuluere, dominq;₃
adstitere. Sed Gandaui, vt facile solet, exoritur civilis
motus in quosdam praecipuos viros: Cancellarium Bur-
gundiæ, qui se dominum inscripsit de Gailat, de Milda-
borg, vicecomitè Ipreensem, & Ludouicū de Hūmelcourt,
capitaneum constitutum à Karolo Leodij, quibus addi-
tur tertius Iohannes de Melamiles: Erat quartus eccl-
esiasticus, in quem manum mittere qualiscunq; religio
prohibuit. Igitur cancellarium, quod necem comitis san-
cti Pauli, vt ferebant, procurasset, quodq; principis sui
negocia nō ex fide procurasset, accusabant: Dominus de
Hūmelcourt inuisus erat populo propter Ludouicū Leo-
densem episcopū, qui multū questus de illo, odia in eum
congerebat: cui adhesit dictus miles. In hos tres multa
recusantes, & iura omnia, Deum homines q; testantes,
quod illorum iudices ibi non essent, populus gladio ius-
sit animaduerti. Interē rex Francie solicitari fecit pu-
ellam, vt in propria persona veniens honagium presta-
ret, alioqui confiscandis illius rebus alios preponeret. Nō
ibat illa, verita quod res habuit, quod venientem nō di-
mitteret, sed in uitam, filio paruulo seruaret vxorem.
Atrebatum interim rex obsedit. Capitaneiam sacra-
menta dedit pueræ: Interposita publica fide, ab obsi-
dentibus euocatur ad colloquium: Literæ pratendun-
tur dominae Mariae, quibus fidem ille habens, mox regi
permisit urbē. Rex alios ex ciuib; supplicio affecit, ali-
os relegauit, introductis ex gente sua, qui ciuitatem fa-
cerent Frācici iuris, omnia moderatè Philippo Desquor-
des: qui viuenti Karolo diù fidus habebatur, nunc to-
tus regius, meruit capitaneus per Arthesiam declarari.
Res deinde peruenit in tractatum inter regem & puel-
lam: Vbi rex fecit allegari ab veteri memoria multa

con-

conuenta, in quibus eluxit, ut ferebant, primum Bur-
gundie ducatum, nunc regno adunandum, stirpe virili
deficiente: deinde comitatum Arthesia per multas con-
ventiones, quarum literas exhibebat, nunc esse iuris re-
gi, meritoq; ab illo vendicari. Exaduersò prætendebant
ducales, vetera pacta nouioribus esse sublata. Recole-
bant maiores natū ex illis quādam, alia de literis osten-
debantur. Sed apparebat, non tam iura, quām potentia
regiam, formidari: Igitur si puella in coniugium Del-
phini inclinaret, non esse magnam de successione qua-
tionem: idq; multis consultò serioq; agendum videba-
tur, quod terris hæreditarijs plurima ex Francia possent
prouenire bona, pax imprimis & temporum tranquilli-
tus: ab Germania non nisi bella, motus, & perturbatio-
nes, qui mihi vera vaticinari sunt visi. Iam puella Ma-
ximiliano duci animum inelabat, nec potuit à senten-
cia dimoueri. Rex in potestate iam tenuit Atrebatum,
ire, an iniuria, non hoc queritur inter mundi principes.
Cameracū circunquaq; depascitur: Hannoniā ingres-
sus, Duacum ac Valentianas tentauit: multa deinde op-
pugnans, non vbiq; prosperatur, multis suorum amissis.
Tornacum rex muniuit, immisso suo Oliverio ex barbi-
tonfere aurato milite, homine minoris ab ortu fortunae,
nunc magnis principibus coæquato, quod regem magnis
obsequijs demeruisse. Sed exitus compar erat natali-
bus. Nam filius Ludouici, patre mortuo, vix regnum in-
gressus, in noua & magna furca, quā ipse iussit extrui,
mandauit suspendi hominem, qui per superbiā omnium
in se principum odia conciuit. Hesdunum ac Betuni-
an rex armis in Arthesia: sed & in Hannonia mul-
ta per ductores accepit in potestatem: ut miseranda
fors puellæ videretur. Nam foris bella, intus seditiones

est

*est experta. Tumultuantur Flandriae maiora oppida,
& ad libertatem sublatis oneribus, quae vel Philippus, vel
Karolus imposuere, proclamabant. Seruierat tempori
prudens puella: & quod necessè fuit, permisit ciuiis,
quorum videbatur opera tum nimis indigere, quae posce-
bant aqua, etiam si iuri suo, si obuentionibus solitis con-
trairent, tum dissimulanter habuit.*

CAPUT XVIII.

Capitaneus in terris puellæ primùm gerendo bello
ante Maximiliani ingressum decernitur nobilis
Flamingus: Indè mutata sententia, quò res authori-
tatem maiorem habere videretur, Adolphum ducem
Gelriæ, usq; in eum diem Cortraci oppido Flandriæ pro
captiuo habitum, bello ducem delegere: Compositis re-
bus intra oppida, armati ciues exibant, non contemnen-
dus exercitus: & se regys opposuere, ducentes in Tor-
nacum: Ibi enim confederat militia regis. Tendebat in
agris exercitus Flandrensum, & ibant prædatum ma-
nus militum in diuersa. Adolphus dux, vir armorum pe-
ritissimus, sed bello non satis fortunatus, nec longeum
super terram futurus, quod patrem in vinculis tenuis-
set, ibat cum paucis equitibus speculatum, quid hostes
molirentur, si qua capienda vrbis via videretur. Franci,
sive signo dato, quod nonnulli suspicantur, sive industria
sua circunspicientes, incident in ducem, qui speculau-
rus exibat: mox circumuentum, multi paucos capere
contendant. Ille cùm se acrius defenderet, à multis faci-
lè superatur, & pertinacius repugnans, confuditur, pri-
mitia belli miseræ: occisumq; velut emortuum pecu-
iumento impositum, ex transuerso duebunt in urbem,
tumulantq; in ecclesia maiore, comperto quod dux esset.
Mox Gandauenses, sublatis signis, abière: Brugenses
autem

